

5. SINIF FEN BİLİMLERİ
2. Ünite – 2. Bölüm: Kütle ve Ağırlık İlişkisi
Yeni Nesil 10 Soru • FB.5.2.2.1

1. Soru

Fen laboratuvarında aynı mavi çanta önce eşit kollu teraziyle, daha sonra dinamometreyle ölçülüyor. Eşit kollu terazide 2 kg, dinamometrede 20 N değeri elde ediliyor.

Bu ölçüm sonuçlarına göre;

- I. Eşit kollu teraziyle çantanın kütlesi ölçülmüştür.
- II. Dinamometreyle çantanın ağırlığı ölçülmüştür.
- III. Her iki ölçüm sonucu da kuvvet büyüklüğünü göstermektedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. Soru

Bir araştırma ekibi aynı kırmızı çantayı deniz seviyesinden farklı yüksekliklerde görseldeki gibi ölçmüştür.

Çantanın kütle ve ağırlık değerleri A, B ve C noktalarında aşağıdakilerin hangisindeki gibi olabilir?

	Kütle	Ağırlık
A)	$A = B = C$	$A > B > C$
B)	$A > B > C$	$A = B = C$
C)	$A < B < C$	$A < B < C$
D)	$A = B = C$	$A < B < C$

3. Soru

Bir uzay görevinde aynı turuncu malzeme kutusu Dünya'da ve Ay'da ölçülüyor. Kutunun Dünya'daki ağırlığı 180 N olarak ölçülüyor. Dünya'da, 1 kg'lık kütleye yaklaşık 10 N'lık yer çekimi kuvveti etki eder ve Ay'daki ağırlık Dünya'dakinin yaklaşık altıda biridir.

DÜNYA VE AY'DA AYNI KUTU

DÜNYA

Dünya

Ağırlık: 180 N

AY

Ay

Kütle: ?

Ağırlık: ?

Buna göre kutunun Ay'daki kütlesi ve ağırlığı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Kütle: 3 kg – Ağırlık: 30 N
- B) Kütle: 18 kg – Ağırlık: 30 N
- C) Kütle: 18 kg – Ağırlık: 180 N
- D) Kütle: 108 kg – Ağırlık: 30 N

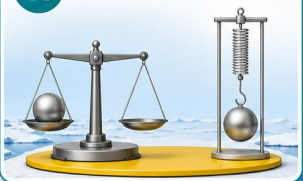
4. Soru

Deniz seviyesinde bulunan özdeş ölçüm istasyonlarından K Kuzey Kutup Noktası'nda, L ise Ekvator'dadır. Aynı metal küre bu iki istasyonda da ölçüldüğüne göre;

KUTUP VE EKVATORDA ÖLÇÜM

K

Kuzey Kutup Noktası

L

Ekvator

Ölçüm sonuçlarıyla ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

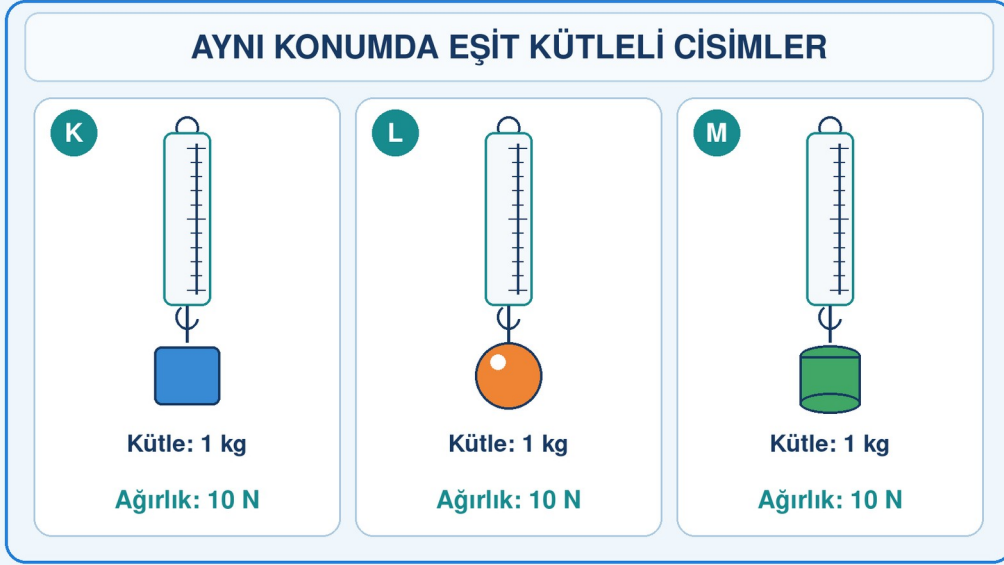
- A) Kürenin K'deki kütlesi daha büyük, ağırlığı ise aynıdır.
- B) Kürenin kütlesi ve ağırlığı iki konumda da aynıdır.
- C) Kürenin kütlesi aynı, L'deki ağırlığı daha büyüktür.
- D) Kürenin kütlesi aynı, K'deki ağırlığı daha büyüktür.

FenYörünge • Hazırlayan: Yakup ALBAYRAK •

• Sayfa 2

5. Soru

Biçimleri farklı olan K, L ve M cisimleri aynı konumda ölçülüyor. Cisimlerin kütleleri ve dinamometre göstergeleri görseldeki gibi olduğuna göre;

Aşağıdaki çıkarımlardan hangisi doğrudur?

- A) Cisimlerin biçimi değiştiğinde kütleleri mutlaka değişir.
- B) Ağırlık yalnızca cismin rengine bağlıdır.
- C) Eşit kütleli cisimler aynı konumda eşit ağırlığa sahip olur.
- D) Görselde eşit kollu teraziyle ağırlık ölçülmüştür.

6. Soru

Bir öğrenci Dünya'nın farklı noktalarında bulunan özdeş cisimlere etki eden yer çekimi kuvvetinin yönünü modelde oklarla gösteriyor.

Hazırlanan bu modele göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Yer çekimi kuvveti cisimleri Dünya'dan uzaklaştırır.
- B) Yer çekimi kuvvetinin yönü Dünya'nın merkezine doğrudur.
- C) Yer çekimi kuvveti yalnızca kutuplardaki cisimlere etki eder.
- D) Cismin bulunduğu yön değiştiğinde kütlesi de değişir.

7. Soru

Kütlesi 6 kg olan cisim farklı noktalarda aşağıdaki gibi ölçülmüştür.

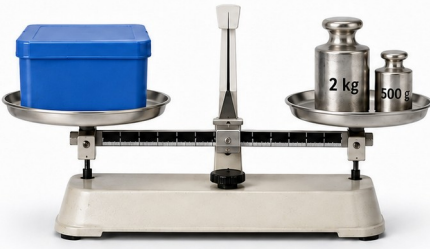
AYNI CİSMİN FARKLI KONUMDAKİ ÖLÇÜMLERİ		
K Dünya – Deniz seviyesi Kütile: 6 kg Ağırlık: 60 N	L Dünya – Yüksek dağ Kütile: 6 kg Ağırlık: 58 N	M Ay Kütile: 6 kg Ağırlık: 10 N

Görseldeki ölçüm sonuçlarına göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Cismin kütlesi konuma göre değişmemiştir.
- B) Dünya'da yükseklik arttıkça cismin ağırlığı azalmıştır.
- C) Cismin Ay'daki ağırlığı Dünya'dakinden küçüktür.
- D) Ağırlık azalınca cismin madde miktarı da azalmıştır.

8. Soru

Bir öğrenci aynı kutuyu önce eşit kollu teraziyle, sonra en fazla 50 N ölçebilen, 10 eşit bölmeli bir dinamometreyle ölçüyor. Terazi dengede iken dinamometrenin göstergesi 5. bölmedir.

AYNI KUTUNUN İKİ FARKLI ÖLÇÜMÜ	
K Kütle ölçümü	L Ağırlık ölçümü

Görseldeki ölçüm sonuçlarına göre kutunun kütlesi ve ağırlığı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Kütle: 2,5 kg – Ağırlık: 25 N
- B) Kütle: 25 kg – Ağırlık: 2,5 N
- C) Kütle: 2,5 N – Ağırlık: 25 kg
- D) Kütle: 25 N – Ağırlık: 2,5 kg

9. Soru

Aşağıda verilen numaralanmış kartlar, kütle ve ağırlık başlıkları altında sınıflandırılacaktır.

KÜTLE VE AĞIRLIK SINIFLANDIRMA PANOSU

Kütle

Ağırlık

1

2

3

4

5

! Kartları uygun başlığın altına yerleştir.

Buna göre;

1. Madde miktarıdır.
2. Dinamometreyle ölçülür.
3. Birimi gram veya kilogramdır.
4. Yer çekimi kuvvetinin etkisiyle oluşur.
5. Bulunulan konuma göre değişir.

kartların doğru sınıflandırılmış hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kütle: 1 ve 3 / Ağırlık: 2, 4 ve 5
 B) Kütle: 1, 2 ve 3 / Ağırlık: 4 ve 5
 C) Kütle: 2, 4 ve 5 / Ağırlık: 1 ve 3
 D) Kütle: 1 ve 5 / Ağırlık: 2, 3 ve 4

10. Soru

DENEY PLANLARI			
Plan	Cisim	Dinamometre	Konum
K	Farklı	Aynı	Farklı
L	Aynı	Farklı	Farklı
M	Aynı	Aynı	Aynı
N	Aynı	Aynı	Farklı

Bir cismin ağırlığının Dünya üzerindeki konuma bağlı olarak değişip değişmediğini araştırmak için yukarıdaki deney planlarından hangisi seçilmelidir?

- A) K planı
 B) L planı
 C) M planı
 D) N planı

CEVAP ANAHTARI VE KISA AÇIKLAMALAR

Soru	Cevap	Kısa açıklama
1	B	Eşit kollu terazi kütleyi kilogramla, dinamometre ise ağırlığı newtonla ölçer; bu nedenle I ve II doğrudur.
2	A	Aynı cismin kütlesi değişmez. Deniz seviyesinden yükseldikçe yer çekimi etkisi ve ağırlık azalır; $A > B > C$ olur.
3	B	Dünya'da 180 N ağırlığındaki kutunun kütlesi 18 kg'dır. Kütlesi Ay'da da 18 kg kalır, ağırlığı yaklaşık 30 N olur.
4	D	Kütle konuma göre değişmez; ağırlık ise Ekvator'a göre kutuplarda daha büyüktür.
5	C	Aynı konumdaki eşit kütleli cisimlerin ağırlıkları eşittir; cismin biçimi sonucu değiştirmez.
6	B	Yer çekimi kuvveti, Dünya'nın farklı noktalarındaki cisimlere merkeze doğru etki eder.
7	D	Ağırlığın azalması cismin madde miktarını değiştirmez; cismin kütlesi bütün konumlarda 6 kg'dır.
8	A	Terazi 2,5 kg kütleyi gösterir. Dinamometrede her bölme 5 N olduğundan beşinci bölme 25 N'dur.
9	A	Madde miktarı ve gram-kilogram birimleri kütle; dinamometre, yer çekimi ve konuma bağlı değişim ağırlığa aittir.
10	D	Konumun etkisini araştırmak için cisim ve dinamometre aynı tutulup yalnız konum değiştirilmelidir; bunu N planı sağlar.

Başarılar!

FenYörünge

Hazırlayan: Yakup ALBAYRAK